

**Cahangir NAMAZOV,
Jurnalistlər Birliyinin və
Dünya Gənc Türk
Yazarlar Birliyinin üzvü**

şıcı, paklıq, doğuluş və axırət, Haqqa dönüş. Bu obraz bütün mətn boyu şeirin ideya yükünü daşıyan mərkəzi simvol kimi çıxış edir.

Şair bədii sənət vasitələrindən

Dənizli - Duyğuların dərin mənası

*Şeir — şairin ruhudur.
O, şairin daxili aləmində gizlənən ən incə sırların səsə, sözə və*

Əsəd Cahangir

Qaytar məni dənizlərə

Tanım, səndən başqa heç kəs,
Kiməm, nəyəm, bilmir, axı.
Mən dünyaya dolanardım,
Dünya yola vermir, axı -
Qaytar məni dənizlərə.

Ya daş elə, ya quş elə,
Apar məni bir yuxuya.
Bulud elə, yağış elə,
Döndər bircə damla suya -
Qaytar məni dənizlərə.

Dənizlərin məhbəbəti
Sonsuz olur, dərin olur.
Orda hər şey təmiz olur,
Orda hər şey sərin olur -
Qaytar məni dənizlərə.

Dişim olsun mirvarilər,
Yosunlar saçları olsun.
Qızıl balıq dostum olsun,
Su pərisi yarımlı olsun -
Qaytar məni dənizlərə.

Yolub yosun saçları
Sellərə vermək istərəm.
Mən dənizin yavrusuyam,
Dənizdə ölmək istərəm -
Qaytar məni dənizlərə.

ahəngə çevrilmiş halıdır. Şairin qəlbində nə varsa — iztirab da, həsrət də, arzu və sevinc də — mütləq şəkildə şeirdə əks olunur. Elə buna görə də şeir oxunar-kən biz təkcə sözlərlə deyil, ruhla ünsiyyət qururuq.

Əsəd Cahangirin "Qaytar məni dənizlərə" şeiri insanın öz qaynağına, əsl vətəninə, paklığa və Haqqa dönüş arzusunun parlaq bədii ifadəsidir.

Bu şeirdə yalnız şairin şəxsi duyğuları deyil, ümumbəşəri bir iztirab, dərin bir həsrət cəmlənmişdir.

Şeirin əsas bədii qatını dəniz obrazı təşkil edir. Dəniz burada sadəcə təbiət mənzərəsi deyil, çoxqatlı rəmzdır: həyatın başlan-

ustalıqla istifadə edir.

"Dişim olsun mirvarilər" misrasında dişlərin mirvariye bənzədilməsi yalnız zahiri gözəlliyi deyil, insanla təbiət arasındaki vəhdəti ifadə edir.

"Dünya yola vermir" ifadəsi isə real bir haldan çox, rəmzi məna daşıyır: dünya insanı öz azadlığına, daxili paklığına buraxmır.

Bulud, yağış, daş, quş, yosun kimi obrazlar insanın müxtəlif hələtlərinin bədii təcəssümüdür. Şair hər bəndin sonunda təkrarlanan

"Qaytar məni dənizlərə" nidası ilə həm öz ruhunu, həm də oxucunu Haqqa yönəldir, daxili çağırışı ümumbəşəri dua səviyyəsinə yüksəldir.

Ədəbi sənət baxımından əsərdə radif, qafiyə, təşbeh, isti'arə, təzad və parallelizm ustalıqla işlənmişdir. Bu isə şeiri musiqi kimi axıcı, ritmik və təsirli edir.

Simvolik qatda dəniz azadlığının, paklığın və Allahın rəmzi kimi çıxış edir. Təsəvvüf baxımından isə şeir daha da dərinləşir.

Təsəvvüfdə insan həyatı ruhun səfəridir — Haqqdan gəlib yenə Haqqa qayıdan yol.

Ruh Allahın nəfəsindən yaradıldığı üçün onun əsl mənbəyi də Haqqın hüzurudur.

*"Mən sulardan doğulmuşam,
Suda ölmək istəyirəm"*

misraları Qurandakı "İnna lillahi və inna iləyhi raciun" — "Biz Allahdanıq və Ona dönəcəyik" ayəsinin bədii ifadəsi kimi səslənir.

Şair özünü su və torpaqdan yaranmış bilir və yenidən suda — yeni əsl mənbədə, Haqqda əriyib yox olmağı arzulayır.

"Ya daş elə, ya quş elə" nidaları da insanın fənaya çatmaq, hansı halda olursa-olsun, yalnız Haqqa qovuşmaq istəyinin poetik ifadəsidir.

Bu şeir sadəcə təbiət təsviri deyil, insan ruhunun qaynağa dönüşü üçün səmimi və ağırlı bir il tacıdır.

Burada bədii sənətlər, ahəng və rəmzlər birləşərək dərin fəlsəfi məna yaradır.

Hər bir misra insanın daxili iztirabını, azadlığı, paklığa və Haqqa can atmasını ifadə edir.

Şeirin qüdrəti də məhz bundadır: o, şəxsi hissi ümumbəşəri və əbədi bir duyğuya çevirə bilir. Bu məqamda almanın mütəfəkkiri Hötenin hikmətli kəlamı yada düşür:

"Əgər özünü dənizlərlə əhatələnmiş görməmişənə, deməli, dünya və ona münasibətin haqqında heç bir təsəvvürün yoxdur."

Əsəd Cahangirin həm cismani, həm də ruhən dənizə yaxınlığı bu şeirdə açıq-aydın hiss olunur. Şeir o qədər geniş məna qatına malikdir ki, oxucu öz təfəkkür və təxəyyül dünyasından çıxış edərək fərqli nəticələr çıxara bilir.